

KRAJNIANSKE NOVINY

ročník 7. číslo 4 / 2000 cena 5 Sk

Čo chceme urobiť v tomto roku

Začiatok roku 2000 pre našu obec sa javil obzvlášť pochmúrny vzhľadom na rozpočet, ktorý obecné zastupiteľstvo navrhlo na konci minulého roka. V tomto roku sme začínali s dlhmi za minulý rok a preto sme nemohli plánovať žiadnu investičnú akciu. Avšak mne to nedalo, aby som čakal so založenými rukami, preto som podal viacero žiadostí o získanie dotácie na rôzne fondy. Bolo ich päť a z toho dve sa podarilo získať vďaka pomoci terajšej vlády, ktorí pochopili, že je potrebné a správne investovať tam, kde je

to pred dokončením a sú v ňom investované už veľké finančné prostriedky. Taktiež bola poskytnutá dotácia na záchranu národnej historickej pamiatky - opravu strechy katolíckeho kostola. Zaskočila nás aj investičná akcia a to **rekonštrukcia vodovodu Chalupy - Nebojsa**, kde skoro 30 ročné kovové potrubie bolo skorodované tak, že skoro všetka voda z Matejovca unikala do zeme. Túto rekonštrukciu sme tento rok neplánovali, avšak havarijný stav nás donútil ju realizovať. Problémy sú so zabezpečením financií, ktoré sú rozpočtované na 1,7 mil. Sk. Nejaké peniaze sme získali z predaja školy v Matejovci a ďalšie z časti peňazí, ktoré nám dlhovalo RPD Krajné na daniach. Zároveň sme pri tejto akcii aj vybudovali telefónnu sieť pre Chalupy a Nebojsu a bude sa robiť až do Sivákov. Neplánovaná akcia na tento rok bola aj **oprava miestnych komunikácií**, pretože posledná zimná údržba bola tak náročná, že sme minuli všetky plánované finančné prostriedky na tento rok. Avšak veľmi zlý stav niektorých ciest ako do Mozolákov, Nebojsa a v dolnej časti Matejovca boli v takom kritickom stave, že sme museli opraviť aspoň tie najhoršie úseky. Opravená bola aj cesta na faru, ale to si objednala a financovala evanjelická cirkev spolu s Ing. Dóšom. Poslednou neplánovanou akciou, ktorú sme rozbehli, je dokončenie rekonštrukcie vodovodu v dedine na hornom konci, kde ešte nebolo vymenené staré azbesto-cementové potrubie.

O akciu by sme ani tento rok neboli robili, avšak získali sme dotáciu na ČOV a kanalizáciu, tak už pri jednom výkope položíme s kanalizáciou aj vodovod a koaxiálny kábel. Ďalšiu akciu sme rozbehli a to dokončenie výstavby vodojemu na Žadovici, čím by sme chceli pokračovať pri realizácii vodovodu Žadovica, aby sme čo najskôr mohli zabezpečiť dodávku vody pre túto osadu.

Viacere riadkov chceme venovať najväčšej investičnej akcii, a to **spustenie čističky odpadových vôd a časti kanalizácie do prevádzky**. Na túto akciu bolo plánovaných 5 mil. Sk, avšak dotáciu sme získali 3 mil. Sk. Aj s touto sumou a za pomoci nášho generálneho dodávateľa stavby firmy TRIMONT by sme chceli koncom tohto roka, alebo začiatkom budúceho roka spustiť ČOV a časť kanalizácie do prevádzky. Sme hodne obmedzovaní financiami a časom, ale aj počasím, ale pevne dúfame, že sa nám to podarí. Veľkú zásluhu na realizácii tejto akcie budú mať aj samotní občania, pretože na nich bude záležať, ako rýchlo sa budú napájať na hotovú kanalizáciu. Už v minulých článkoch som viackrát písal o výstavbe kanalizácie v našej obci a na čom sa majú podieľať samotní občania. Už je odvtedy skoro 3 roky, čo sa začala budovať kanalizácia a ešte doteraz nemajú niektorí občania zakopané na svojich pozemkoch hadice kanalizačných prípojkov a koaxiálneho kábla, ktoré sú súčasťou signalizácie porúch kanalizačných šácht. Ak to bude takto pokračovať aj naďalej, kanalizáciu v našej obci nedokončíme ani za sto rokov. Podľa zákona 238/91 Zb. o odpadoch a podľa VZN a POH obce je každá domácnosť povinná napojiť sa na obecnú kanalizáciu, kde

je pri jeho pozemku vybudovaný hlavný kanalizačný rozvod, alebo napojiť sa na vodotesnú žumpu s atestom vodotesnosti a túto pravidelne vyvážať na obecnú ČOV, čo bude oveľa drahšie ako kanalizácia.

Domácnosť, ktorá sa bude napájať na gravitačnú časť kanalizácie bude mať povinnosť prepojiť odpad z WC, kúpeľne a kuchyne priamo do revíznej šachty na kanalizačnej prípojke a uhradiť poplatok 5 000 Sk na Obecnú úradu za pripojenie na hlavnú kanalizáciu. Domácnosť, ktorá sa bude pripájať na tlakovú časť kanalizácie, bude mať povinnosť prepojiť odpad z WC, kúpeľne a kuchyne priamo do čerpacej šachty, ktorá je alebo bude zabudovaná na určenom mieste, doviest' 380 V ku skrinke automatického ovládania, ktorá bude umiestnená v blízkosti čerpacej šachty podľa projektu, mať dovedený a zakopaný koaxiálny kábel do bytu a zaplatiť poplatok 5 000 Sk na Obecnú úradu za pripojenie na hlavnú kanalizáciu. V oboch prípadoch **musia byť doterajšie žumpy odstavené.**

Na záver, keď zhmieme všetky spomínané akcie, vidíme, že rozpočtové náklady presahujú dvojnásobne finančné možnosti rozpočtu obce. My však tieto diela musíme a chceme realizovať a veríme, že za pomoci dodávateľov, ktorí nám urobia aj naviac prác, ktorí sa podieľajú na realizácii viacerých akcií a za pomoci občanov tieto diela úspešne dokončíme. Preto musí hlavne nám

občanom záležať na tom, aby sa nám toto všetko podarilo a stavať sa k tomu kladne a nie záporne, ako to niektorí občania doteraz robia a miesto pomoci nám brzdia práce a robia problémy.

Ing. Emil Valášek, starosta obce

ZO ZASADNUTIA OBEČNÉHO ZASTUPITEĽSTVA

Dňa 5. 10. 2000 sa uskutočnilo zasadnutie obecného zastupiteľstva za prítomnosti všetkých 18 poslancov, starostu obce, kontrolóra obce a občanov.

Zasadnutie viedol starosta obce Ing. Valášek. Hneď na začiatku zasadnutia informoval prítomných o plnení úloh vyplývajúcich z predchádzajúceho zasadnutia. Poslanci schválili odstúpenie z funkcie Ing. Galiovského, novým poslancom sa stal pán Štefan Janeka, ktorý zložil sľub do rúk starostu obce.

OZ schválilo dodatok č. 1 ku VZN č. 5/96 o nakladaní s komunálnym odpadom a znečisťovaní ovzdušia na území obce Krajné. Podľa tohto nariadenia sú povinné všetky domácnosti a podnikateľské subjekty napojiť sa na obecnú kanalizáciu, ak je táto vybudovaná pri ich dome, prevádzke.

OZ schválilo odovzdanie plynovodu v obci Krajné darovacou zmluvou Plynárenskému podniku Nové Mesto nad Váhom.

V ďalšom bode OZ vzalo na vedomie správu o investičných akciách v obci Krajné. Starosta obce informoval o dokončení ČOV, o postupe prác na kanalizácii cez dedinu, na vodovode Nebojsa, na vodojeme Žadovica a o oprave ciest do osady Osikovce, Nebojsa a u Mozolákov. Zároveň OZ uložilo obecným službám upraviť nájazdy na mostíky cez potok a dokončiť opravu chodníka v dedine – na hornom konci pri moste.

V poslednom bode programu obecné zastupiteľstvo riešilo žiadosti občanov:

- OZ dalo súhlas k prevádzke hotela Rovnosť pre nového majiteľa Mgr. Tibora Haššana,
- Schválilo predĺženie nájomnej zmluvy na priestory v PZ Krajné pre predajňu Večierka na 10 rokov,
- OZ súhlasilo s umiestnením prevádzky obchodu pre p. Adamicovú v priestoroch Unimo bunky vo vlastnom dvore v Matejovci,
- O odpredaji budovy bývalej školy na Žadovici rozhodne OZ po vyjadrení občanov Žadovice na verejnej schôdzi, ktorá sa uskutoční do 4. 11. 2000

O odpredaji budovy školy v Konkušovej doline OZ rozhodne po zistení zámeru pre p. J. Bumbála, bytom Bratislava.

L. Boorová, OÚ

ZDRAVIE A VIDIEK

BRATISLAVA – Štatistiky hovoria, že ľudia na vidieku sú častejšie chorí a aj skôr umierajú. Príčin je viacero – jednou z hlavných je nezamestnanosť, ktorá výrazne viac postihuje vidiecke obyvateľstvo ako mestské. Nezamestnanosť zhoršuje ekonomickú situáciu. „Z nezamestnanosti vyplýva zvýšený stres, ktorý má negatívny dosah na životný štýl. Ľudia sa utiekajú k alkoholu, veľa fajčia. Ekonomická situácia sa premieta i do výživy – ľudia kupujú lacné potraviny, ktoré majú veľa tukov, cholesterolu,“ hovorí riaditeľ Medzinárodného ústavu pre zdravie vidieka a životného prostredia Ivan Čižnár.

Zlý vplyv na zdravie ľudí na vidieku má aj samozásobovanie. Stačí spomenúť klasické zabíjačkové špeciality. Hoci pretrvávajú názor, že doma dopestovaná zelenina či ovocie sú zdravé, bez škodlivých chemikálií, realita je iná. „Existujú údaje, že niekde ľudia svoju záhumienu či záhradu chemicky ošetrujú aj štyri-päťkrát za sezónu. Vzďialenosti medzi parcelami sú malé, na záhradku sa vetrom či spodnou vodou dostanú aj všetky chemikálie od susedov. To spôsobuje, že domáce produkty sú

plné agrochemikálií,“ hovorí Gabriel Guliš, riaditeľ Národného centra podpory zdravia. „Až príliš často sa našinec vyberie postrekovať či chemicky hnojiť bez ochranného odevu, alebo aspoň rukavíc. Pesticídy sa tak v malých množstvách dostávajú do tela a spolu s ťažkými kovmi, vdýchnutými či vstrebávanými cez pokožku spolu s prachom, a v tele sa stávajú „tichým zabijakom“.

„Naši muži na vidieku zomierajú v priemere o päť rokov skôr ako v Rakúsku, stredná dĺžka života sa skracaje približne podľa osi sever – juh. Najnižšia je v južných okresoch, v Maďarsku ešte nižšia,“ hovorí Čižnár.

Na vidieku sa ľudia aj menej chránia pred slnkom, čo spôsobuje rakovinu kože. Prach sa podpisuje pod výskyt alergií, očných zápalov. Zároveň sa ním dostávajú do tela ťažké kovy. Voda sa pije z domácich studní, pri jej rozbere odborníkom často vstávajú vlasy na hlave.

Zlé zdravie populácie, ktorá žije na vidieku, nie je len slovenským špecifikom. Podobné, ba často i horšie ukazovatele zisťujú i u našich susedov.

Stavom zdravia vidieckeho obyvateľstva sa minulý týždeň zaoberala medzinárodná konferencia o poľnohospodárstve a environmentálnom zdraví, ktorú zorganizovalo Národné centrum podpory zdravia. Zúčastnili sa na nej delegácie Poľska, Českej republiky, Maďarska a Ukrajiny i odborníci zo západnej Európy, Škandinávie i z USA.

Zhodli sa, že akútnou úlohou okrem ďalšieho monitorovania stavu by malo byť zvyšovanie vzdelania. „Vidiecka populácia tradične patrí k menej vzdelaným. Výskumy ukazujú, že čím nižšie vzdelanie, tým vyššia úmrtnosť. Je nutné robiť osvetu, vychovávať, zaujímať sa o to, čo ľudia trápi,“ hovorí Guliš. Aspekty podpory zdravia vidieckeho obyvateľstva a poľnohospodárov by mali zahŕňať aj jednotlivé národné environmentálne akčné plány,

pomoc zdravotníka vyčlenila mimoriadne prostriedky aj Svetová zdravotnícka organizácia.

Barbora Maroszová

(prevzaté z tlače)

BRATISLAVA – Zdravý vidiecky vzduch, pokojný život podľa prirodzeného behu prírody? Zabudnite! Dnešný vidiek je životu nebezpečný. Obyvatelia dedín, najmä tí, ktorí pracujú v poľnohospodárstve, oveľa častejšie trpia nádorovými a srdcovo-cievnyimi ochoreniami, majú problémy s tráviacim ústrojenstvom, dýchaním. Štatisticky aj oveľa skôr umierajú.

„Často voláme po zvýšenom pohybe na čerstvom vzduchu, po návrate k prirodzenému životu v spojení s prírodou. Výskumy však ukazujú, že ľudia žijúci na vidieku sú oveľa častejšie chorí,“ hovorí Ivan Čižnár, riaditeľ Medzinárodného ústavu pre zdravie vidieka a životného prostredia.

„Podľa údajov Sociálnej poisťovne zamestnanci v poľnohospodárstve sú napríklad invalidní oveľa častejšie ako ľudia zamestnaní v iných oblastiach. V rokoch 1997 a 1998 z 1000 zamestnancov bolo priemerné 114 invalidov, kým inde to bolo len 98 invalidov na 1000 zamestnancov. Ochorenia svalov, ktoré a spojiva sa vyskytujú 1,3-krát častejšie, až 1,8-krát častejšie na vidieku trpia srdcovo-cievnyimi ochoreniami, až o polovicu častejšie majú poľnohospodári problémy s tráviacim ústrojenstvom,“ hovorí Čižnár.

(mar)

(prevzaté z tlače)

zo školy

POĎAKOVANIE

Riaditeľstvo Základnej školy v Krajnom touto cestou ďakuje Obecnému úradu v Krajnom za materiálnu pomoc na začiatku školského roka. V situácii, kedy nám kompetentné orgány nezabezpečili prostriedky na základné vybavenie školy, nám OÚ uľahčil prácu nákupom kancelárskeho papiera, bielej i farebnej kriedy, lepidiel, výkresov a farbičiek pre prvákov.

Takisto ďakujeme p. Nedbálkovi st., ktorý do učebne výpočtovej techniky daroval učebnice, do školy 10 balíkov kriedy, 5 balíkov kopírovacieho papiera, baliaci papier a p. Robertovi

Sasákovi, ktorý škole daroval 5 balíkov kopirovacieho papiera. Vďaka tejto pomoci sme mohli začať tento školský rok ako každý iný a nemusíme sa obávať, že nebudeme mať čím písať na tabuľu, alebo na čom písať vstupné previerky.

Milan Medveď, riaditeľ školy

VÝZVA K RODIČOM

Veľa sa rozpráva o škodlivom vplyve prostredia na deti a mládež, o nesprávnom využití voľného času, nebezpečenstve drog. S takýmito informáciami sa denne stretávame na stránkach tlače, v rozhlase, v televízii. Aj keď mnohí z nás nevenujú týmto správam pozornosť, možno v domnienke, že v ich rodine sa nič podobné nemôže stať, toto nebezpečenstvo je skutočné a reálne. My dospelí musíme urobiť všetko preto, aby sme vplyv tejto skutočnosti eliminovali na čo možno najnižšiu úroveň. Musíme vytvoriť dostatok možností, podnetov a priestoru na mimovyučovacie aktivity detí, na formovanie správania, záujmov a zmysluplného využitia voľného času.

Škola týmto problémom venuje veľkú pozornosť. Takéto ciele a podujatia máme zakotvené vo svojich vyučovacích a výchovných plánoch. Každoročne organizujeme množstvo stretnutí a akcií pre žiakov práve s takýmto zámerom. Avšak deti nie sú a nemôžu byť až do večera. Veľkú časť dňa prežijú doma. Tu zohráva dôležitú úlohu rodina. Koľkí z nás však rozmýšľajú o tom, či nemáme doma zrovna takýto problém.

V minulosti existovala pionierska organizácia, ktorá bezpečovala poobedňajšiu činnosť, fungovalo veľa krúžkov rôznorodým zameraním, v ktorých vedúcich robili pracovníci organizácií – snáď dobrovoľne, našli sa aj finančné prostriedky na zabezpečenie činnosti. Dnes toto všetko zaniklo a škola nestihne vykonávať túto činnosť sama, hoci si uvedomuje potrebu starostlivosti o naše deti a ich ochrany. No predovšetkým sú to deti vaše a spolu určite chceme, aby, aj keď z všetkých nebudú inžinieri a lekári, z nich vyrástli dobrí a slušní ľudia.

Každoročne preto oslovujem rodičov a známych, či nemôžu škole pomôcť v popoludňajšej záujmovej činnosti. Odozva však zatiaľ bola takmer nulová. Preto si veľmi vážim a cením ochotu pani Dóšovej, ktorá sa minulý školský rok venovala 4 skupinám detí I. stupňa a každý piatok ich trpezlivo v škole učila pracovať s počítačmi. Stihla to popri svojich domácich povinnostiach a bez nároku na odmenu. Touto cestou jej chcem poďakovať. Uznanie si zaslúžia aj pán Macúch, ktorý sa stará o mladých požiarnikov a Ing. Galiovský, ktorý vychováva nových majstrov športu. Tejto aktivite venujú kusisko svojho voľného času a určite nie kvôli osobným ambíciám.

Na konci školského roka som rozposlal rodičom starších žiakov anketový lístok práve s otázkami o mimovyučovacích aktivitách v škole. Z nazad doručených odpovedí som vyrozumel, že sa vám aktivity a podujatia páčia, že s nimi súhlasíte, hoci ste ich nevedeli odpovedať, čo vlastne organizujeme. Navrhovali niekoľko ďalších, zaujímavých. To sú podnety, ktoré veľmi oceňujem. Najviac ma potešilo niekoľko odpovedí, ktorých autori napísali, že sú ochotní pomôcť pri organizovaní činnosti. Keďže anketa bola anonymná, neviem momentálne o koho ide, preto týchto ochotných ľudí prosím, aby v prípade pretrvávajúceho záujmu sa ohlásili u triedneho učiteľa alebo v riaditeľni školy a porozprávame sa o možnostiach vás aj nás. Uistujem vás, že ak by sa nám podarilo obohatiť činnosť školy o nové aktivity, určite žiadna námaha a čas nebudú vynaložené nezmyselne a vrátia sa všetkým v spokojnosti a radosť detí aj nás.

Milan Medveď, riaditeľ školy

ZRKADLO MINULÉHO ŠKOLSKÉHO ROKA

1. septembra sa začal školský rok 2000/2001. Avšak, aby sme si mohli napláňovať ciele a stanoviť úlohy, musíme sa zamyslieť nad tým, čo v tom predchádzajúcom sme dosiahli, aké sme mali úspechy, čo sme splnili a naopak, čo sme mohli urobiť lepšie, alebo sa nám uskutočniť nepodarilo. Cez letné prázdniny detí som mal dostatok času o tomto premýšľať a chcel by som i vás oboznámiť v krátkosti s prácou školy počas minulého školského roka.

Na úvod trocha čísel:

- Školu navštevovalo 223 žiakov, na I. stupni 97, na II. stupni 126.
- Z nich 1 opakuje ročník na I. stupni.
- Školu opustilo 27 žiakov – všetci na školy, ktoré si vybrali pre ďalšie štúdium.
- Oproti minulosti poklesol počet vymeškaných hodín na žiaka. Teraz je to priemerne 56 hodín, čo sú na I. stupni vymeškané 3 a na II. stupni 2 vyučovacie týždne. Určite sa to odzrkadľuje na výsledkoch žiakov. Zdá sa, že nám vyrastá generácia chorľavých a oslabených ľudí.
- Čo však je alarmujúce po skúsenostiach, kedy našich žiakov chvália za slušnosť a serióznosť na výletoch, exkurziách, súťažiach, v divadlách, sme museli pristúpiť k represívnym opatreniam. Za hrubé porušovanie vnútorného poriadku školy sme znížili známku zo správania na 2. stupeň 6 žiakom – z toho jednému na I. stupni a na 3. stupeň 2 žiakom II. stupňa. Verím, že v budúcnosti budú takéto opatrenia skôr výnimkou.

Úspechy našich žiakov v okresných súťažiach:

- Zuzana Arbetová – 1. miesto – Geografická olympiáda – okresné kolo, úspešná riešiteľka v krajskom kole, 1. miesto – Goetheho pamätník, 2. miesto – Olympiáda v anglickom jazyku
- Anička Kružicová – 1. miesto – Goetheho pamätník
- Ján Arbet – 1. miesto – Pytagoriáda – okresné kolo
- Anička Kubičková – 2. miesto – Slovenský slávik, 3. miesto Hurbanov pamätník
- Ivanka Janeková – 2. miesto Miss bábika
- Tomáš Trgala – 3. miesto – Rozprávkové vretienko
- Lukáš Bobek – 3. miesto – Slovenský slávik
- Družstvo chlapcov a dievčat – 1. miesto vo svojich kategóriách v streľbe zo vzduchovky.

Úspešné aktivity školy:

- Prvý rok prebiehalo vyučovanie predmetov základy informatiky a práca s počítačom, čo bolo novinkou na ZŠ v okrese, ba na celom Slovensku vyučovanie práce s počítačom nie je rozšírené. S počítačmi sa stretli takmer všetci žiaci II. stupňa a asi 40 detí I. stupňa.
- Vypracovali sme projekt do výberového konania Programu INFOVEK a ministerstvo školstva náš projekt schválilo a odsúhlasilo napojenie našej učebne výpočtovej techniky na internet a doplnenie novými výkonnejšími počítačmi.
- Úspešný bol aj náš projekt Prázdňinové športové dvory, vrámci ktorého nám boli pridelené financie na nákup športového materiálu. Na začiatku prázdnin sme zorganizovali pre deti I. stupňa súťaž v netradičných športových disciplínach na detskom ihrisku.
- Pani učiteľky Janeková a Boorová vypracovali projekt Škola podporujúca zdravie, ktorý sa bude počas tohto školského roku odovzdať a budeme sa snažiť o začlenenie do celonárodnej siete škôl podporujúcich zdravie.
- Neschválili nám Letný tábor detí – týždenný športovo-zábavný program, za dosiaľ zvláštnych okolností, pre nejasnosť výberového konania.
- Získali sme 3 počítače do učebne, kopírku, lištovú kosačku – aj keď poškodenú.
- Zakúpili sme 2 LegoDacta učebne pre vyučovanie žiakov na I. stupni, pani učiteľky Karliková a Domiňáková získali certifikát odbornosti pre prácu s nimi a zároveň 2 ďalšie učebne zdarma.
- Úspešne pokračujú práce na detskom ihrisku, kde veľa urobili samotní žiaci (samozrejme nie všetci) a hlavne pán školník.
- Zorganizovali sme množstvo exkurzií, výletov, zberov, diskoték, kameval, branné cvičenie, Deň detí, lyžiarsky výcvik, 2 plavecké výcviky, školu v prírode, premietanie, školské súťaže, besedy, ozdravovací pobyt v Chorvátsku, plavecké zájazdy žiakov II. stupňa.
- Predaj džúsov a resaniiek.
- Zbierku šatstva, hračiek a materiálu pre Dojčenský a kojenecký ústav v Skalici.
- Máme riny a držiaky na výmenu na celej škole.
- Nezapojili sme sa do Mliečneho programu pre nevyhovujúce skladovacie možnosti.
- Nezorganizovali sme turistické výlety a vychádzky, prehliadku zvieratiek, o ktoré sa starajú žiaci.
- Nezorganizovali sme dopravnú súťaž pre nedostatok času.
- Neuskutočnilo sa športové stretnutie s III. ZŠ Myjava pre ich nezáujem.
- Nevymenili sme podlahu v telocvični a triedach, nevymaľovali sme (okrem 1. triedy) pre nedostatok financií.

Pre verejnosť sme uskutočnili:

- 3x dni otvorených dverí
- návštevu divadelného predstavenia RND v Piešťanoch
- Vianočný program
- 3. ples
- Program ku Dňu matiek a výstavu prác žiakov
- pracovné aktivity ku Dňu Zeme
- 2 kurzy anglického jazyka
- kurz výpočtovej techniky
- stolnotenisový turnaj
- minifutbalový turnaj
- koncoroční Akadémiu
- opekanie
- prispievali sme do Krajienských novín.

Konkrétnejšie je práca školy zhodnotená a vypracovaná v riaditeľni školy a máte ktokoľvek a kedykoľvek možnosť sa s ňou oboznámiť na požiadanie.

Myslím, že činnosť školy bola bohatá nielen v oblasti vzdelania, ale aj výchovy a pôsobenia na deti vo voľnom čase (o tom píšem na inom mieste). Verím, že aj v budúcnosti dokážeme zorganizovať prácu školy tak, aby žiaci, rodičia, no aj my sme boli spokojní a že úspechy, ktoré dosiahneme nás budú tešiť a budú hlavne v prospech detí.

Milan Medveď, riaditeľ školy

NAŠIM ZLODEJOM

Je jeseň. Čas, keď ľudia zberajú úrodu – výsledky svojej práce. Mnohé záhrady, konopnice, záhumienky ale pozberali o niečo skôr naši zloději. Nuž vravím im naši. Aj ja mám toho svojho. Ohľaduplného, chápacového. Nevykopal mi totiž všetky zemiaky, ale iba niektoré. Po krátkom testovaní zistil, ktoré budú pre neho najlepšie a tie pravidelne vykopával. Nie veľa – do týždňa 4-5 kopcov. Ale trvalo to celé leto, takže spolu toho bolo dost.

Asi vás napadlo: - „A prečo si naňho nepočkala?“ Mala som aj také myšlienky, ale... Čo keď ma niekto pre zemiaky treskne po hlave? Stoja tie zemiaky za to?

Zlodēja som nechytala, iba v mysli môžem obviňovať. A verte, že tomu „môjmu“ zlodějovi neželám nič dobré. Ak by sa totiž malo splniť všetko, je už na piatom svete. Zlost' ma už pomaly opúšťa, rozmýšľam, čo nasadím na budúci rok. Najlepšia by bola tráva – poľné zajace a srnky mi totiž nevadia.

D. Marková

KULTÚRNE AKTIVITY

Návrat do Východnej

Prvý júlový víkend, tak ako minulý rok, sme sa zúčastnili Folklórneho festivalu Východná 2000.

Odchádzali sme už v piatok predpoludním. Naša objemná batožina dokazovala, že sme pripravení nielen na folklórnych priaznivcov, ale i tatranskú zimu.

S príchodom do dediny Východná sa i na nás preniesla už známa atmosféra. Spomienky na nestamúce piesne a porekadlá boli opäť v živej pamäti. Po rýchlom ubytovaní prebehli prípravy na prvé vystúpenie. Všetci sme museli vyzerať i pôsobiť dokonale. Predstavili sme sa s najnovšími tancami a popri hviezdčke Aničke Kubičkovej sa predstavila i nová nádejná speváčka Majka Čechovičová. Potom sme už i my zasadli do hľadiska a náš potlesk patril ostatným súborom. V sobotu dopoludnia sme znova tancovali, spievali a hrali my. Odmenou nám bol veľký potlesk. Svoje tohtoročné účinkovanie sme zakončili v popoludňajšom sprievode. Potom sme sa už mohli dokonale odovzdať uvoľnenej atmosfére. Vo večernom predstavení sme načerpali inšpirácie u najznámejších slovenských súborov ako sú Technik, Stavbár či

Vranovčan. Po skončení programu sme si mohli dovoliť i ponocovať a náš spev sa ozýval ešte dlho do noci. V nedeľu sme dospali zameškané a poobede sme ešte stihli záverečný Galaprogram. Potom nás čakala už len cesta domov.

Veríme, že návšteva Východnej sa stane našou každoročnou tradíciou a budeme si z nej odnášať stále viac a viac krásnych spomienok a dobrý pocit z nových nadobudnutých priateľstiev.

Zuzana Karliková, za členov súboru

Beseda o bylinkách

Dňa 7. júla sa v podvečerných hodinách uskutočnila prednáška pod názvom: Fytoterapia, alternatívna medicína, bylinky a extrakty z nich. Bylinkár p. Škula všetkých prítomných oboznámil so skutočnosťou, že nie je žiaden šarlatán, ale má vydaný platný certifikát po vykonaní skúšok o fytoterapii a zbieraní bylín.

Veľmi pútavým spôsobom nám porozprával o zberaní bylín, kde a ako a akým spôsobom sa majú zberať. Prítomných prekvapil tým, že si nachystal čerstvo nazberané bylinky, na ktorých mohol ukázať ako vyzerajú a súčasne nás oboznámil s ich pôsobením na ľudský organizmus a pri akej chorobe sa môžu používať.

Bol to nielen príjemne strávený podvečer, ale súčasne i poučný.

Jana Hudecová
kult. prac. OÚ

Z HISTÓRIE

KRAJNÉ V 20. STOROČÍ

(Pokračovanie)

Ako sa bývalo v Krajinom v prvej polovici 20. storočia zaznamenal kronikár obce v Pamätnej knihe obce Krajné v časti Paberky zo starých čias nasledovne:

Výšky. Mnohé gazdovské domy robia dojem poschodových budov. Nie sú však takými v pravom zmysle, lebo nad prízemnými sú to len nízke podpovalové miestnosti, ktoré neslúžili nikdy za obývaciu miestnosť, ale len za skladište menej potrebných vecí – za komoru a sypáreň obilia. Ich vznik bol podmienený tým, že v časoch, keď potok v dedine nebol regulovaný, bolo preto nebezpečné postaviť chalupu na rovine poblíž potoka, ale stavali sa na úbočiach. A pretože pôdorys gazdovskej stavby v Krajinom už kvôli úzkym parcelám musel byť obdialnikový (iba u zámožnejších bývala stavba „na kľúč“ – pôdorys stavil písmeny veľkého tlačeneho typu písma L) a tento obdialnik bol v dôsledku väčšieho počtu miestností pretiahnutý do dĺžky (izba, pitvor, komora, maštal – všetko v rade za sebou) a tu terén kvôli streche vyžadoval na úbočiach, aby strecha bola vodorovná a v dĺžke nelomená, aby múry miestností najnižšie položených boli zvýšené a tak nad týmito najnižšie položenými miestnosťami vznikali „výšky“, ktoré sa hodili dobre ako sypárne a podobne. Pomaly však tieto „výšky“ už budú zakapávať, potok je zregulovaný, gazdovské stavby sa budú môcť stavať na rovinách, už aj pod vplyvom stavebných komisií, a potom odrádzať bude i to, že od r. 1940 žiada kominársky majster od výškových budov kominárske poplatky zvýšené ako od riadnych poschodových budov, keď po viacročnom spore tento u súdu vyhral.

... Keďže domy bývali stavané od hradskej i potoka ďalej na úbočiach, viedli k nim od hlavnej cesty – hradskej dlhé „výhony“ pomedzi záhradami ohradenými drevenými pletenými (čo už dnes veľmi málo vidieť) zväčša ešte na stojato zo „štekov“ hradenými plotmi. I tu však je málo už materiálu, vrby už po regulácii potoka z dediny skoro zmizli a záujemcov na čistenie „šlógov“ v mladých bučinách je primoc – ľudia sú nútení hradiť ploty drátené. Po strane výhonu býval „náton“, kam sa zhádzovalo drevo a haluzie a kde ženské pokolenie z jara sekalo haluzky a ukladalo ich do „vájkov“...

Keď bol niektorý dom postavený „na kľúč“, tu obyčajne v čelnom stavisku (do ulice obrátenom fronte) boli dve izby

a medzi nimi široký podjazd – „úkolie“ zavreté bránou (vratami). Alebo tá druhá miestnosť bývala komorou. Podúkolie – úkolie viedlo do dvora, ktorý býval vyhlbený a v ňom umiestňoval sa hnoj siahajúci od stajne až pred samý pítvor. Tak bývalo do svetovej vojny. Po svetovej vojne hnojisko spred kuchyne, na ktorú sa pítvor premenil, zmizlo, zostávalo len pred stajňou a kto mohol, dal ho z dvora preč vôbec – dvor začal byť čistý. Už za ČSR mali sme v obci asi osem vzorných betónových hnojísk so štátnou podporou...

Keďže na dvore bývala hnojná jama, popred všetky dvere (vedúce z obytných a iných miestností na dvor) býval vysoký z kameňa „vysklepený“ nálepk, ba ešte častejšie len z hlíny nalepený – nasypáný – a okraj upevnený drevenou hradou. Dnes už všade nálepky len z betónu. Podobné zmeny aj v maštaliach, kedysi drevené hranty betónové stánie s mostinami. Záchodov nebývalo, nahrádzalo ich hnojisko a medzery medzi staviskami – dnes i v tom sa už, dávnejšie ba, stala náprava. Čistota chce panovať po roľníckych dvoroch a v ich okolí.

Krytina. Mnohé aj obecné budovy bývali za starších čias kryté slamou, šindlom málo. Slama bola horľavá a preto zámožnejší ju radšej nahrádzali „šiferom“ – bridlicou. Chodievali pre ňu do Písku na Morave. Pokrývalo sa kosoštvorcovými bridlicovými tabuľkami (tak ako teraz eternitom) na podložené dosky pribíjalo sa klincami, čo robil aj opravovať chodil zvláštny „šiferník“. Slamené strechy mali svoje umenie: došky viazať z ražnej slamy, orezovať ich vo zvláštnej stolici pripevnenou kosou. Na hrebeň mazanice robiť nebolo nič zvláštného, dnes to už vie málokto, lebo slamených striech ani na stodolách pomaly už nieto, ba ani raží sa po dlhší rad rokov vôbec v Krajnom nedarí, ničí ich pod veľkými hromadami snehu najmä plieseň snežná...

Šiferových striech už niet; ale bývalo ich hodne. Ustúpili aj so slamou cementovej škridlice, ktorú tu robia až traja domáci podnikatelia.

Už od roku 1936 je v Krajnom teheliňa. Zriadil ju Podprehorou na svojom vlastnom pozemku tunajší obyvateľ Martin Plesník, ktorý sa predtým vrátil bol z Ameriky a mal čosi zmyslu pre podnikanie. Tehlu formuje tehliar s pomocníkmi ručne, na slnku suší sa a potom ukladá sa do kôlní, odkiaľ sa dáva do pece na vypálenie. Pec vykuruje drevom, ktoré je však už teraz drahé... a je ho nedostatok už. Na jedno vypálenie uloží sa do pece cca 30000 kusov tehly a spáli sa zo 10-12 priestorových siah dreva.

... Jakosť tehly je dobrá, dodávanie nestačí dopytu vyhovieť, dováža sa teda aj tehla brezovská a staroturanská.

Avšak až do zriadenia podprehorskej tehelne boli skoro všetky stavby v Krajnom zo surovej tehly a skaly. Dodávku tehly z Brezovej alebo odinakaľ si výnimočne dovolil len ameríkán, alebo zámožnejší človek, ktorý mal niečím vplyvom porozumenie pre zdravý byt, čo bolo zriedkavosťou, alebo pre štátnu budovu (školy po prevrate 1918).

Predtým surovú tehlu komukolvek na jeho pozemku vyrobili Cigáni, z jara alebo v lete – obyčajne v lete za tepla – na pažití (v humne a pod.) nakopali hlíny, napustili vody, namiešali žitných (ošeničných) pliev, nohami vymiesili, na táckach odvozili na ploché sto, kde hlinu naformovali do zmäčanej drevenej formy, formu vytiahli a na pažití zostala schnúť surová tehla. Opäť formu uložili vedľa, pekne v nadku. Po obschnutí tehly poobricali a po dostatočnom vyschnutí uložili ešte preschnúť do kôpok, ktoré proti dažďu prikryli pár doškami. Za mierových časov teda pred rokom 1936 (teheliňa) robili všetku túto prácu (celá cigánska rodina

i s deťmi) za päť korún, jeden peceň chleba a fľašu páleného od tisíciky tehal aj v kôpkach uložených.

Stavby zo surovej tehly bývali nezdrevé. Ani nie pre surovosť tehly, ale hlavne preto, že stavané bývalo na vlhkých miestach, byty s malými oknami, o izolácii základov od stien domajší staviteľia dlho nechceli vedieť. Dnes každý kto môže stavia len z pálenej tehly a aby prekázil kapilaritu spodnej vody a jej presakovanie do múrov, oddeľuje kamenné základy od tehlových múrov silnou asfaltovou lepenkou. Na najstarších chalúpkach pamätám jednoduché oblôčky rozmeru 25x25 cm... len aby teplo neunikalo z domu v zime. Ono aj bývalo medzi silnými – až 90 cm hrubými múrmi zo surovej tehly teplo... mal málo prirodzeného vetrania a udržoval mnoho vlhkosti, ktorá nemohla unikať ani oblôčkami, ktoré boli nesnímateľné... Po svetovej vojne robili sa obloky už všade dvojité rozmerov 100x75 cm, a dnes i na obyčajných gazdovských domoch už rozmeru 140x75 cm, ba aj troj a viacdielne už, čiže čím viac svetla a slnka.

(Text vybraný z kroniky je pôvodný, neupravený, miestami krátený, čo som vyznačila bodkami...)

J. Matyášová

VYKUROVACIE OBDOBIE

Zimné vykurovacie obdobie je sprevádzané aj zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiarov. Najčastejšie zisťované nedostatky sú: nevyhovujúci technický stav kominov, nesprávna inštalácia a obsluha vykurovacích telies, nedovolená manipulácia s otvoreným ohňom a horľavými kvapalinami a pod.

- Požiarníci vám ponúkajú niekoľko dobre myslených rád:
- neprekurujte vykurovacie telesá, neskladujte a nesušte v ich blízkosti horľavé materiály a neopúšťajte ich bez dozoru
 - nepoužívajte k rozkurovaniu horľavé kvapaliny, najmä benzín, petrolej či denaturovaný lieh
 - inštaláciu vykurovacích telies zverte vždy odborníkom pri plnom rešpektovaní pokynov výrobcov
 - dbajte na to, aby vykurovacie telesá, sporáky, pece a pod. boli umiestnené na nehorľavej podložke predpismi určených rozmerov a odborne zaústené do kominových prieduchov
 - popol z vykurovacích telies vysypajte zásadne do nehorľavých a uzavierateľných nádob
 - venujte potrebnú pozornosť údeniu, aby vašu prácu nezničil požiar
 - nezabúdajte, že aj vianočný stromček už mnohokrát narušil čaro Vianoc vznikom požiaru od zapálených sviečok
 - nenechávajte bez dozoru také spotrebiče, ktorých technické parametre a vyhotovenie vyžadujú trvalý dozor, ako napr. tepelné spotrebiče bez automatickej regulácie ap.
 - Dodržujte predpismi stanovené zásady pre skladovanie a používanie horľavých kvapalín, kovových tlakových nádob na propán-bután, tuhé palivá a iné materiály.

Len dôsledným dodržiavaním týchto rád predídete vo svojich domovoch vzniku požiarov.

Veliteľ DPO

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

BLAHOŽELÁME

JUBILANTOM

**NARODENÝM V JÚLI, AUGUSTE,
SEPTEMBRI**

50 ROKOV

Božena Mramúchová	č.d. 854
Jaroslav Mramúch	č.d. 133
Štefan Zmeko	č.d. 279
Ján Gavura	č.d. 40
Ján Sadák	č.d. 567
Lubomír Moravec	č.d. 244
Ján Bukovčan	č.d. 542
Jaroslav Kobán	č.d. 89

55 ROKOV

Vladislav Michalec	č.d. 41
Edita Konečníková	č.d. 668
Dušan Dobrovodský	č.d. 921

60 ROKOV

Ján Sivák	č.d. 578
Anna Lukačovičová	č.d. 44
Ján Bielko	č.d. 765
Anton Minarech	č.d. 74
Samuel Drška	č.d. 108
Božena Žoltická	č.d. 195

65 ROKOV

Anna Sopociová	č.d. 676
Ján Sako	č.d. 343
Paulína Pagáčová	č.d. 393
Anna Motyčková	č.d. 467
Anna Genšiniaková	č.d. 768

70 ROKOV

Alžbeta Čerešňová	č.d. 310
Alžbeta Málková	č.d. 93
Anna Kolníková	č.d. 687
Judita Manáková	č.d. 606
Štefan Pavelka	č.d. 222
Martin Zedník	č.d. 589
Emília Valášková	č.d. 116
Božena Bumbálová	č.d. 149

75 ROKOV

Štefan Kubiček	č.d. 901
Štefan Jakubec	č.d. 563
Oľga Kolníková	č.d. 257
Anna Ďurišová	č.d. 271
Štefan Sivák	č.d. 561
Katarína Šagátová	č.d. 252

80 ROKOV

Pavol Ďuriš	č.d. 271
Zuzana Kubičková	č.d. 927
Judita Hornáčková	č.d. 675
Pavol Plesník	č.d. 716

85 ROKOV

Štefan Kolník	č.d. 699
---------------	----------

92 ROKOV

Angela Hletková	č.d. 299
-----------------	----------

VITAJTE NOVORODENCI

Lubomír Dlhý	č.d. 211
Viktor Miklas	č.d. 5
Ladislava Miková	č.d. 45

BLAHOŽELÁME NOVOMANŽELOM

Jozef Toráč – Renáta Parčiová
Milaň Suchovský – Lenka Václavová

ROZLÚČILI SME SA

Ján Lacho	č.d. 762
Štefan Vavák	č.d. 125
Samuel Konečný	č.d. 162
Martin Polák	č.d. 826
Anna Kovárová	č.d. 230
Samuel Fidirich	č.d. 104

Pozvánka

Obecný úrad Krajné pozýva všetkých Krajňanov, rodákov a chalupárov na **IX. STRETNUTIE KRAJŇANCOV, RODÁKOV A CHALUPÁROV**, ktoré sa uskutoční **dňa 2. decembra 2000** v administratívnej budove RPD Krajné.

Cena vstupenky je 350 Sk. V cene je zahrnutý prípitok, víno, dve večere, káva. Zaujímci sa môžu prihlásiť u p. Hudecovej na Obecnom úrade v Krajnom do 24. 11. 2000.

Obecný úrad v Krajnom, okres Myjava organizuje

DEŇ PAMIATKY NA ZOMRETÝCH

Smútočný obrad sa uskutoční **dňa 28. októbra 2000 o 15.00 hodine v Dome smútku v Krajnom.**

Na pietnu spomienku na Vašich blízkych, ktorí zomreli v priebehu roka pozývame i Vašu rodinu a známych.

Ing. Emil Valášek Viera Turanová
starosta obce matrikárika

Oznamy

VÝVOZ SMETÍ – ZIMNÉ OBDOBIE

Obecný úrad v Krajnom oznamuje občanom žijúcim v kopaniciach, že vývoz smetí na žlté žetóny sa začne počnúc dňom 16. 10. 2000 a bude trvať do 15. 4. 2001. V letnom období sa smeti na žlté žetóny **nevyvážajú!** V zimnom období vývoz v kopaniciach bude tak isto ako v dedine **každý druhý týždeň.**

Podnikateľom sa vyvážajú smeti na ružové žetóny.

Cena žetónov je nasledovná:

žlté 20 Sk, zelené 40 Sk, ružové 50 Sk.

WWW KRAJNÉ

Oznamujeme podnikateľom a firmám, že bude aktualizovaná w w w stránka. Ak chcete urobiť zmeny v nasledovnom zozname, alebo aj zostať v pôvodnom zozname, nechajte odkaz na obecnom úrade, alebo na galk@sposest.sk. Stránka nie je na komerčné využitie, slúži na prezentáciu obce.

Vydáva: Obecný úrad Krajné

Náklad: 200 ks, dvojmesačník

Redakčná rada: J. Matyášová – ved.

Š. Pavelka

M. Bukovčanová

D. Marková

J. Hudecová

Registrácia: OÚ RK Trenčín

r.č. 01-456/1994